

Naraštajnikova počasnica životu i djelu: O sedamdesetoj obljetnici života Igora Čatića

Kada se piše počasnica naraštajnome susretniku, bez predaha u nastavku mu koračanja u osmome desetljeću, onda je to ponajprije odavanje počasti *začasnome predstavniku* koji je izražavao duh dijela tehničara koji su se sredinom pedesetih sreli u studentskim klupama jedinoga nam tehničkoga učilišta, *Tehničkoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu*. A postao je to *bez postavljenja*: imenovali su ga njegove brojne objave, poticaji, motrišta. Svakako ne njegova radna energija i sposobnost da je u pokretu, radi i djeluje brojne sate, ili zbog prihvaćanja tuđega, službenoga mišljenja, prilagodljivosti, hodom za probitačnošću. Koliki imaju i veću radnu energiju koju stavljaju u službu tuđih stajališta jer nemaju vlastitih uvjerenja, prilagodljivo se povijajuću zadanim poimanjima.

A za takav hod treba *osobnost*, nepogriješiva pronicljivost i umnost, jasnost pogleda i poznavanje uobličena stvarnosti koja je odzvanjala s novinskih stranica, objavljenih mu radova i knjiga. I na prelomnici životnih mu dvaju desetljeća, vrijedi ustvrditi: već do sada je ostvario vrijedno ljudsko poslanje, posebna životna zadaća sudbinski povezana s tehnikom, narodom, materinskim jezikom – *svekolikom kulturom* koja je obgrlila mnogo stvaralaštvo, način života i rada, materijalna i duhovna dobra, blaga naslijeđena. A bez toga djela *Igora Čatića* bili bi zaknuti i onda kada smo, s povodom ili bez njega, i drugačije mislili. Bila bi to i nacionalna neispunjena praznina. Zato je i bilo časno, makar povremeno, s njime dijeliti svakodnevnicu.

Vrijedilo je biti sudionikom prosudbenosti mu kojom je prepoznavao ljude i događaje, kritiku i humor kojom je razotkrivao skrivenu narav koga ili čega, ukazivao na prikrivenost namjera loših, razračunavao se s neznanjem svojim i svoje okoline, istjerivao na čistac i vjetrometinu prikrivena podmetanja. I razradba mu je *sustavnosne rasčlambe* bila prepoznatljiva, rasčlanjivanje i razvidba prepoznatljiva. I u zemlji i u inozemstvu. Bila je i mnogo puta zapažena kao raznositelj onoga davnoga izgubljenoga u danima prošloga stoljeća, *polihistora* koji nadmoćno govori o tehnici, društvu, čitavoj

zbilji ljudskoga postojanja, bilo to o smislu čovjekova ili spoznaji istine.

Plodovi mnogi mogu nastajati tek golemom intelektualnom znatiželjom, dubokom životnom poticajnošću. Pritom cjeline nastaju iz bijega od nevjeric, nakon pogovornoga razgovora sa sobom, poslije shvaćanja smisla prostirnoga razumijevanja sudbinskih stanja, pa i nakon vlastite ispovijedi. A sve to treba biti u dosluhu s postavljenim *sudbomosnim pitanjima* koja se ponavljaju i traju, ili tek za tren zamute svakodnevnicu. Sve su to trenuci svjetla, sna, mraka, dvojbi i lomova. Pritom treba proživljavati mnogu uzbuđenost i ushićenost podjednako kao i poraze i padove – sve je to presudno za pustolovinu po neistraženim predjelima života, njihovih tajni i lomova. A tek znak znatiželje ostaje trajnim. Taj znak i svijetli, a katkada zamračuje, obraća se svakome od nas, jednom po jednom, ali mu naši odgovori i primjećivanje nije jednako. I u tom razgovoru i propitivanju sa svim općenitostima, saveznicima i oni koji to nisu, s odriješavanjem čvorova i njihovom povezivanju, svom rasplićivanju i splićivanju, ostaje zapis *naraštajnome začasniku* kao priznanje. Tu se stvaralo i ponekad prekidalo naše savezništvo, tražnja moguće opstojnosti i u predahu, i u odustajanju, i u otvorenosti i promjenjivosti pogleda i gledanja stvaralo je sveze uvijek kada je šum vremena pohađao naša staništa. A šum je i onaj drveća i mora, i ljudi i neljudi, uvijek znak i govor koji svjedoči o prisutnosti.

Igore, sva su Ti jutra otključavala dan. To su trenuci kada i ovaj i slični zapisuljci nastaju u zaključavanju dana – onoga koji je već protekao. Pisanje Ti je kao disanje, *pokretač i svjedok života*. Linija koja Te vodi i traje. Piše se i što se ne može izgovoriti. Potpisuje se što je dopušteno. Kao i disanje. Nema tu kraja ni točke. Tek postoji zarez, dvotočje, točka – zarez ... kao razgodci svakodnevni iza kojih slijedi koji novi tijek. Sve je to Život i mjesto radosti i poraza. I svjedočenje. A lomeći se oko temeljnoga ili sporednoga traži se put iz neizvjesnosti u izvjesnost, ma bili pritom i đavolji ovlaštenici i zastupnici. Tek pokoji proizvodljni hir, *jer to želimo raditi* a ne iz potrebe i naredbodavčeva zahtjeva, pravo je koje si ne damo oduzeti. Tek se traži

razina dohvata, nepodvojenost tijeka, nesudjelovanje u ratu sa samim sobom, ma kako to bilo teško.

A to su promišljanja i budućih naraštaja. Nas u osmome desetljeću Gospodar će nam Neznani svojim, nama neznanim prosudbama prorjeđivati. Ipak, upijajmo što se upiti u dosuđenomu vijeku dade upiti. Sanjajmo sliku Svijeta poželjnoga. Opijajmo se i snom i javom. Samo ćeš začasniče ostati vitez ovoga, tako često nevietskoga doba! Nek Ti raznolikost raskošnosti cvijeta. Darovima svojim daruj i dalje ostavljajući popudbinu putnika po Svijetu i pri odlasku sa Svijeta. Barem tada ne postoji putni trošak i naplata ulaznica u Svijet nam onkrajni. Onolišni darak tek je vječnost postignuta zapisom, posađenim stablom, cvijetom. Onostranost se tek sanja. Sve je to tek slutnja o nečemu što vjerodostojnost potvrđuje ili poništava, sa ili bez našega htijenja.

I Tvoj nam zor još treba, nama naraštajnim susretnicima. Svaka zamjedba, opažaj, sjeđinjenost sa zorom Tvojom. Zornost u *zrenju i raspri*, stvaranja zemljovida ljudskoga, užitak u zbiljnosti zvuka, glazbenoj čaroliji obojenih oktava, samozatajnosti u skrivenim nam lancima, pjesmama koje se ispiru suzama svojim, zapisom jednoga trenutka. A tako smo krhki! I vilinske svirale smisla pričaju priče, prosijava se svaki zapis i spis bez poznavanja razvoda. Tek razvodnice bude nadu jer nude porječja i sljevove mnoga, *dvojnosti dvostrukih stvarnosti dosuđenih*.

A gdje da se traže odgovori na dvojbe svoje? *Gore, oko nas ili u sebi?* Tek vječni sjaj nepobjediva uma bliskosti trajat će kao raskošni održivi zvuk. Zato nam i treba pretega mnoga na moru nemirnu. A smisao nalazimo a da i ne znamo. I ostaj Igore tragačem mnogoznačnim, uvjeravaj nas u nesavršenost, pronalazi netraženo jer, lugovi katkada postaju i prašume ljudske koje nastoje prikriti i zatrti tragove bojišnica juče-rašnjih. *Budućnost osiguravaju one male stvari i poruke* koje pokušavaju izreći ljudsko drugačije. Tu su suzvučja drugačija, zavodljivija, oprečna, različnosna, kraljevsko pomaganje posrnutlima, usklađivanje sklada suhozida koji odolijeva vremenu.

Stanislav SEVER